

KVINDER I MUSIK

Harpen

Nr. 32. August 1993

10. Årgang

	Side
Leder: Tidsskrifter med briller - <i>Inge Bruland</i>	3
 Tema: Harpen	
Den femte verdenskongres for harpe, København 18.-25. juli 1993 - <i>Inge Bruland</i>	4
Harpens kraft - Interview med museumsdirektør Mette Müller 7.7.1993	7
Harpekompositioner af kvindelige komponister	9
Om harper og harper - <i>Niels Werner Frederiksen</i>	10
 Kvinder på den rytmiske musikscene	
Kvinder i Musik har fået brev fra rektor for "Rytme-kons"	12
Portræt af Ulla Holger	13
Nyt om fløjtenisten og komponisten Chris Poole	14
 Anmeldelser	
Neniaband: <i>findes</i> - <i>Merete Wendler</i>	15
Nekrolog: Karen Mortensen 14.6.1951-31.5.1993 - <i>Tove Krag</i>	16
 Koncerter m.v.	
Fænomenet Alma - Foredrag af <i>Eva Maria Jensen</i> til Kvinder i Musiks arrangement den 26.3.93	17
Sofia Gubajdulina ved Stockholm New Music 1993 - <i>Marie Wärme Otterstrøm</i>	20
Statistik	21
Kort nyt	22
Nyt fra bestyrelsen	23

TIDSSKRIFTER MED BRILLER

Redaktører af tidsskrifter med en bestemt idé har altid briller på, når de redigerer deres blad. Bortset fra de almindelige nær- og fjernsynsbriller har vi i redaktionen for KVINDER I MUSIK fået indbygget briller, der tillader enhver information om kvinders musikalske placering i musiklivet fri adgang, mens samfundets musik- og kulturliv som en helhed kommer til at indtage en marginal position.

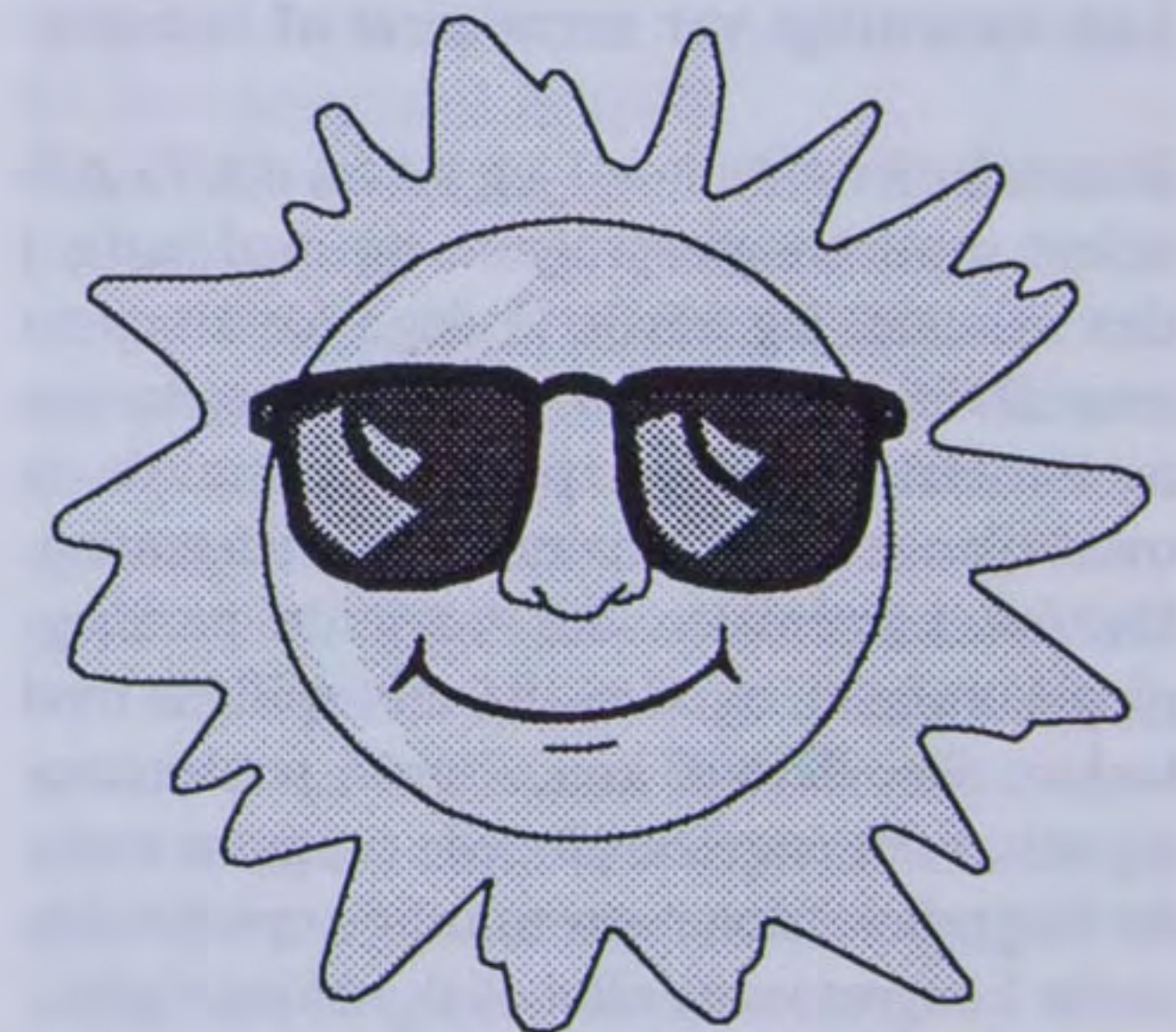
Derfor var det så indlysende for os i dette nummer af KVINDER I MUSIK i anledning af juli måneds begivenheder ikke alene at fokusere på harpen som kvinde-instrument, men også på kvinder som arrangører af harpekongresser og -udstillinger. "World Harp Congress 93" og udstillingen "Harpens Kraft" er begivenheder, der ud over den snævre kreds også henvender sig til en bredere offentlighed. At dømme efter den opmærksomhed, de vakte i aviser, fjernsyn og radio, er det lykkedes arrangørerne at formidle, hvad de ville. Før de nåede så langt, har de ikke alene investeret et stort personligt arbejde i sagen, men også allieret sig med mange gode kræfter af begge køn.

KVINDER I MUSIK har - uden sammenligning iøvrigt - ligeledes en intention om momentvis at nå ud over den snævre kreds og vinde bredere interesse. Derfor værdsætter vi højt, at udefra kommende bidragydere af begge køn har villet bakke op om og skrive til dette nummer af

bladet. Vores tak gælder lektor Niels Werner Frederiksen, organist Eva Maria Jensen, rektor Erik Moseholm, museumsdirektør Mette Müller, accordeonist Marie Wärme Otterstrøm og adjunkt Merete Wendler.

For det er klart - briller eller ej - til syvende og sidst kan bevidst begrænsede fokuseringer ikke blive interessante uden et samtidigt videre udsyn.

Inge Bruland

P.S.: Der er stadig nogle, som bruger forkortelsen KIM for Kvinder i Musik - men den forkortelse har vi faktisk afskaffet - nu også formelt, jvf. de nye vedtægter sidst i bladet.

DEN FEMTE VERDENSKONGRES FOR HARPE KØBENHAVN 18.-25. JULI 1993

Overskriftens begivenhed blev dækket i pressen med daglige koncertanmeldelser og i radioens program 2 med en halvanden time lang udsendelse, "Fra Harpo Marx til Palle Mikkelborg", ved Rie Koch og Per Wium samt en række koncerttransmissioner.

Trods denne for en musikkongres fine mediedækning var det alligevel vanskeligt herudfra at forestille sig kongressens virkelige omfang. Ligeledes kom det vel heller ikke rigtigt frem, at musikkongressen, som sandsynligvis er den største, der nogen sinde har fundet sted i København, i alt væsentligt var arrangeret af kvinder.

Som udenforstående vil jeg ud fra det 75 A4-siders store kongresprogram og med støtte i den samtale, jeg havde få dage før kongressens åbning med en af arrangørerne, harpenisten Helen Davies, prøve at formidle et overblik over dette imponerende arrangement. De fire harpenister, der udgjorde planlægningskomiteen, og som alle selv spillede med ved en eller flere af koncerterne, præsenterer sig selv i det engelsksprogede program under de biografiske noter om samtlige optrædende under kongressen (i alfabetisk rækkefølge):

HELEN DAVIES

"Helen Davies studied harp in her native Wales with Ann Griffiths, and holds the degree of Bachelor of Music from the University of Birmingham. She has been harpist with orchestras in Sweden (Gothenburg Opera) and Ireland (RTE, Dublin), and from 1983-89 she was professor of harp at the Royal Irish Academy of Music. She moved to

Copenhagen in 1989, and is a member of the Palle Mikkelborg Trio and the medieval ensemble ALBA.

Helen Davies has compiled and edited the articles and programme notes for this Congress brochure."

METTE FRANCK

"Mette Franck was a student of Sonja Gislinge at the Royal Danish Conservatory, and received her Diploma in 1991. She also studied for a time in Paris with Catherine Michel. Mette Franck is now a member of the Danish Chamber Ensemble and the Athelas Ensemble, which specialises in the performance of new music. She is also a member of the Renaissance Ensemble Consortium Hafniense.

Mette Franck has overseen the planning and practicalities of the entire focus on Youth series for this Congress."

METTE NIELSEN

"Mette Nielsen studied with Sonja Gislinge at the Royal Danish Conservatory of Music and received her diploma in 1990. She then studied with Susann McDonald in Bloomington, and gave her soloist debut recital in Copenhagen in 1992. She leads a busy freelance life, playing with several Danish orchestras as well as her solo recitals and work with various chamber music ensembles. She is harpist with Århus Sinfonietta.

Mette Nielsen has worked with the exhibition material for this Congress, as well as being in charge of the entire jig-saw puzzle of which harpist plays what harp - and where and when!!"

LILLIAN TØRNQVIST

"Lillian Tørnqvist studied at the Vestjysk Conservatory of Music with Sonja Gislinge, and gave her soloist recital in 1979. Further studies were in England, France and USA. She is the solo harpist with the Danish Radio Concert Orchestra and is an active chamber musician - she was a founder member of Trio Rococo.

Lillian Tørnqvist has, as President, been the master-mind behind all the planning, fundraising, correspondence ... and everything else that goes on at local level to make for a successful and happy Fifth World Harp Congress!!"

World Harp Congress blev stiftet i 1981 af den hollandske harpenist Phia Berghout, som døde i år, og som kongressen i København holdt en mindekoncert for i Jesuskirken. WHC har nu hjemsted i USA, og dens bestyrelse har efterhånden fastlagt en række programpunkter, der skal være repræsenteret på kongressen. Denne finder sted hvert tredje år, og ved Pariserkongressen i 1990 blev det besluttet, at København skulle være næste kongresby.

Siden da har de fire i planlægningskomiteen arbejdet med arrangementet, der fik base i Falkonercentret, og den kortfattede beskrivelse i programbiografierne af deres arbejde giver kun en antydning af det slid, der har ligget bag.

"Vanskeligst var arbejdet med at skaffe penge", sagde Helen Davies. Kongressen fik først og fremmest penge fra offentlige og private fonde, mens sponsorerne fra erhvervslivet indtog en noget mere beskedent plads. Som det ofte er tilfældet med arrangementer af den art, har komiteen måttet planlægge, lave aftaler og hyre folk, før pengene har været i hus. Bl.a. var det nervepirrende at afvente bevillingen fra Statens Kunstfond til

bestillingen af 10 værker fra danske komponister (9 M, 1 K: Irene Becker) med folkevisen "Harpens Kraft" som tema. Helen Davies spillede selv Poul Ruders' version ved en af koncerterne i Brøndsalen i Frederiksberg Have (pga. salens størrelse var koncerterne her reserveret kongresdeltagerne).

Imidlertid spillede alle harpenisterne gratis eller for et symbolsk honorar til kongressens koncerter. Også rejse og ophold betalte de selv.

Temaerne, der blev fokuseret på under kongressen, var bl.a:

Ungdommen - 6 af kongresdagene blev indledt med en præsentation af unge talenter i alderen 13-25 år, der spillede i Solbjerg Kirke med mulighed for respons og kritik fra 4 'store' harpenister. 86 unge havde sendt bånd ind til en komité bestående af 7 danske harpenister med Lillian Tørnqvist i spidsen. 24 blev udvalgt til at spille.

Skandinavien/Danmark - 5 af koncerterne var helliget skandinaviske harpenister, og der blev spillet musik af skandinaviske komponister, bl.a. Irene Beckers version af "Harpens Kraft" i Paustianhuset. I Tivolis Koncertsal spillede Elisabeth Sønnevold fra Norge kompositioner af Maj Sønnevold og Gunnar Sønnevold, mens den islandske Elisabet Waage sammen med fløjtenisten Peter Verduyn Lunel fra Holland, som hun danner duo med, spillede Mist Thorkelsdottirs "Strengdans" for fløjte, harpe og kammerorkester.

Sundhed - her holdt den engelske terapeut Ilona Nevill foredrag om "Feldenkraismetoden", en metode til fjernelse af f.eks. musikeres uheldige stress-symptomer gennem fokusering på kropsbevidsthed som en af forudsætningerne for instrumentbeherskelse. Endvidere talte den svenske læge og violinist Åke Lundeberg om "The Art of Performing under Pressure".

Fortiden - her demonstrerede den walisiske

harpenist og musikolog Ann Griffiths den klassiske tripelharpe, en kromatisk harpe med tre sæt strenge.

Nutiden - en meget stor del af den musik, der blev spillet under kongressen, var ny musik. **Fremtiden** - elektro-akustiske harper fra harpebyggerfirmaerne Carnac (fransk) og Salvi (italiensk), der med deres specielle klangspektrum udvider harpens funktionsområder, blev demonstreret under kongressen. Kongressen bød på workshops om **improvisation og orkesterrepertoire**, en paneldiskussion om **harpejobs på hoteller og i restauranter** (et populært fænomen i USA) og en **mød-komponisten-seance**. Til de mere kuriøse emner hørte "Hooray for Harpywood", om **harper på film**.

I Falkonercentret var der også arrangeret en harpeudstilling, hvor mange af de store harpebyggerfirmaer var repræsenteret, bl.a. det tyske firma Horngacher, der ifølge Helen Davies bygger, hvad man kunne kalde "harpens Rolls Royce", kun ca. 20 eksemplarer om året.

Til at nyde dette overflødhedshorn af harpebegivenheder, hvoraf ovennævnte kun er et udvalg, kom ca. 500 harpenister, heraf ca. 75% kvinder, fra hele verden; af dem optrådte ca. 110, heraf igen ca. 75% kvinder, ved koncerter som solister eller i ensembler. Århus Sinfonietta var medspiller ved tre koncerter, og Sjællands Symfoniorkesters assistance muliggjorde opførelsen af 4 koncerter for harpe og orkester.

Rækken af koncertsteder giver også et mål for bredden af arrangementer: Tivolis koncertsal, Radiohusets koncertsal, Rådhuset, Falkonercentret, Paustianhuset, Brøndsalen i Frederiksberg Have, Jesuskirken, Holmens Kirke, Solbjerg Kirke, Kronborg Slot, Frederiksborg Slot og Louisiana. Hertil kom gudstjenestekonserter i forskellige københavnske kirker på kongressens sidste dag.

Mit personlige indtryk - baseret på tilfældigheder - af harpeugens koncerter kunne hedde: "Fra Elena Polonska til Liza Rey", idet jeg overværede to koncerter, den ene tirsdag middag på Musikhistorisk Museum, der sideløbende med kongressen arrangerede en udstilling samt et to-dages symposium med 4 koncerter (se interview med museumsdirektør Mette Müller andetsteds i bladet!), den anden i Tivolis Koncertsal torsdag aften.

Symposiets deltagere var en lille, international kreds af harpenister, organiseret i "International Historical Harp Society", og ved tirs-dagens middagskoncert på museet spillede Nancy Thym på en kopi af en speciel norsk harpe af Østerdalstypen, mens hun fortalte en fri version af Bosis saga. Harpen lød mere spinkelt og anonymt, end man kunne have ventet, når man tager dens robuste ydre i betragtning. Derimod havde den lille 16-strengede wire harp, som Bill Taylor spillede gammel skotsk musik på, en indtagende varm og farverig klang, og Bill Taylor spillede på den med stor ynde.

Bill Taylor og Nancy Thym indrammede en afdeling, hvor den store Elena Polonska spillede på irsk hageharpe. Hun er en musiker med saft og kraft og myndighed i sit spil, og det var fascinerende at følge hageharpeteknikken, der muliggør kromatik.

En helt anden verden befandt harpen sig i under koncerten i Tivoli med amerikanske Liza Rey og Opu5 fra Rio de Janeiro. Her blev harpen brugt i pop-/jazzsammenhæng med elektrisk forstærkning. Liza Rey udfoldede sig over en bred skala, fra enklere underholdningsmusik illustreret af forskellige gags, bl.a. et nummer med hånddukke, til jazzstandards som Autumn Leaves. Alt spillet og sunget med forrygende energi og temperament, og hun havde fået stillet en akkompagnatør af højeste karat til rådighed, nemlig bassisten Mads Vinding.

Harpenisten Christina Braga i det brasilianske sambaensemble var på linie med fløjtenisten, violinisten og bassisten mere gruppe- end solomusiker; her strålede opmærksomheden først og fremmest ind mod og ud fra den centrale percussionist. Sammenspillet var perfekt og prioriterede gennemsigtighed i klangen og swingende rytme højt. Et af numrene var en "Samba dos 5" af Christina Braga.

Det, jeg oplevede af kongressen ved selvhør, var således en særdeles beskeden brøkdel af alle dens aktiviteter, og jeg er fuld af beundring efter at være blevet gjort bekendt med et musikarrangement af den størrelse, i hovedsagen stablet på benene af de 4 præsenterede harpenister!

Inge Bruland

HARPENS KRAFT

Interview med museumsdirektør Mette Müller 7.7.1993

Mette Müller, der siden 1980 har været direktør for Musikhistorisk Museum, har, inspireret af, at World Harp Congress 1993 skulle afholdes i København, lavet en harpeudstilling på museet.

Mette Müller fortæller i det følgende om udstillingen og dens idé til bladet KVINDER I MUSIK, og hvis nogle skulle få lyst til at gå ind og se den (Musikhistorisk Museum og Carl Claudius's Samling, Åbenrå 30, 1124 København K), har de tiden for sig, idet den varer til september 1994.

Harpen har en dobbeltrolle i vestlig kultur: dels har den en stærk symbolværdi med guddommelig affinitet, dels er den et gammelt musikinstrument, der har sin egen teknisk-musikalske udvikling frem til i dag. Og udstillingen vil gerne vise harpen fra begge sider.

Vi læser i Biblen, at David ved sit harpespil kunne forjage kong Sauls melankolske tanker; tilsvarende har vi fra vor nordiske fortid fortællinger om harpens magiske virkning som f.eks. i Eddaens beretning om Atles drab på brødrene Gunnar og Høgne. Høgne fik hjertet skåret ud, men Gunnar blev sat i

ormegården med hænderne bundet. Hans søster Gudrun sendte ham imidlertid en harpe, og på den spillede han så herligt med tæerne, at alle ormene faldt i søvn. På nær én. Den gravede sig ind i hans hjerte og dræbte ham. Lykkeligere ender folkevisen "Harpens Kraft", der har givet navn til udstillingen. Den handler om Villemænd og hans væne brud. Da hun rider over åen Blide, falder hun i vandet og bliver draget ned i dybet af trolden. Strofe 18 til 26 (visen har ialt 33) lyder således:

18. Hr. Villemænd taler til liden smådreng:
"Du hente mig hid mine guldharper
fem."
19. Hr. Villemænd tog harpe i hænde,
han går for strømmen at stande.
20. Han leged' alt så liste,
der rørtes ikke fugl på kviste.
21. Han slog harpen så såre,
det hørtes over alle de gårde.
22. Barken sprak ud af egetræ,
og hornet af det bøvende fæ.
23. Barken sprak ud af birke,
og knappen ud af Marri kirke.

Museumsdirektør, cand.mag. Mette Müller

24. Så slog han harpen af harme,
hans brud ud af troldens arme.
25. Så slog han harpen til bunde,
den trolde måtte op fra grunde.
26. Op kom den trolde fra grunden
med hr. Villemands mø i munden.

Ved Guds hjælp og med harpen - eller musikken - som medium reddede Villemand sin brud.

Harpen havde en høj status i det immaterielle liv. Efterhånden mistede den imidlertid sin guddommelige kraft, men fik nogle andre insignier: i den tidlige romantik blev den symbolet på de kvindelige dyder, og den blev et kvindeinstrument. Den var 'passende', smuk at se på, og de yndefulde armbevægelser, der er knyttet til spilleteknikken på harpen, forstærkede indtrykket af den kvindelige skønhed. Udviklingen startede i Frankrig. Ved Ludvig XVI's hof spillede dronning Marie Antoinette harpe og sang selvkomponerede sange til eget akkompagnement.

Siden bredte moden sig til borgerskabet, til Tyskland og Norden. Kvindelige harpenister var de første kvinder, der fik adgang til at spille offentligt i orkestrene - og selv Wienerphilharmonikerne, der stadig i dag i princippet er et rent mandeorkester, har en kvindelig harpenist.

I Danmark blev Agnes Christine Dahl (1861-1950), datter af kapelmester Balduin Dahl, den første kvinde, der blev medlem af Det kongelige Kapel (1886-1917). Det har muligvis været, fordi der ikke var mandlige harpenister at få, for først i 1919 fik kvinder generelt adgang til de københavnske orkestre. Af andre tidlige, professionelle, danske kvindelige harpenister kan nævnes Misse Kjeldskov, der var elev af Agnes Dahl og knyttet til Tivolis Koncertsals Orkester fra 1901, og Tove Semler, der studerede hos Marcel Tournier i Paris, og som fra 1933 assisterede i Statsradiofonis Orkester og Det kongelige Kapel.

Af harpeinstrumenter viser udstillingen 30 eksemplarer. De stammer fra 1700-tallet og frem til i dag. En af de ældste er den norske diatoniske harpe af Østerdalstypen, udlånt af Norsk Folkemuseum, Oslo.

Som beskrevet i en af artiklerne ("The Great Obstacle Race") i museets engelsksprogede udstillingskatalog har harpen det problem, at dens udvikling hele tiden har haltet lidt efter den musikalske udvikling.

Fra slutningen af 1500-tallet begyndte harpebyggerne at eksperimentere med kromatiske harper med to eller tre sæt strenge. Udstillingens perle er nok harpebyggeren Rabes kromatiske Davidsharpe fra 1740. Den kaldes sådan, fordi den, som det tidligere var almindeligt, har et udskåret Davidshovede i toppen af søjlen. Der findes ialt kun 4 eksemplarer af denne type, og efter sigende er museets den smukkeste og bedst bevarede af dem.

Siden - o. 1700 - begyndte harpebyggerne at lave hageharper. De er forsynet med hager, der betjenes under spillet, således at strengene kan stemmes en halv tone op efter behov.

Fra o. 1720 begyndte pedalharpen at vinde indpas; men det var først med Érards to-trins pedalmekanisme fra 1810, at harpen fik den nuværende koncertharpes skikkelse. Herefter er der ikke sket væsentlige ændringer i harpens bygning frem til i dag, ud over at den er blevet større og kraftigere, for at den bedre kan gøre sig gældende i et orkester.

I tillæg til kataloget med artiklerne "Introduction", "The Great Obstacle Race", "Harp and Keyboards" og "A Chromatic Harp of David", som Mette Müller har skrevet, er der også produceret en lydside til udstillingen, hvor man først kan høre harpelyd sammenlignet med lutlyd, dernæst en serie af harpekompositioner fra Carl Ph.E. Bach til Benjamin Britten.

Mette Müller oplyser, at museet i sin koncertrække til efteråret - den 13. november 1993 kl. 14 - har en koncert med Tine Rehling, der fik Boleroprisen efter sin debut i foråret. Hun spiller dansk harpemusik 1780-1993.

Inge Bruland

Harpekompositioner af kvindelige komponister

- fra Frau und Musik's arkiv i Kassel (1987)

BOLZ, HARRIET

Narrative Impromptu für Harfe solo - 7/A4,
Arsis Press, Washington 1979.

FONTYN, JAQUELINE (1930)

Filigrane für Harfe und Flöte - 13/A3,
Jobert, Paris 1970.

Intermezzo für Harfe solo - 5/A4,
Jobert, Paris 1976.

GIURANNA, BARBARA (1902)

Sonatina für Harfe solo - 13/A4.

LOMON, RUTH (1930)

Celebrations/Nimbus and the sun god,

für zwei Harfen - 23 A/4.

SCHORR, EVA (1927)

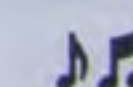
Dialog für Harfe und Orgel - 19/A4.
Und predigte den Vögel,
für Harfe solo - 14 A/4.

SZYMANSKA, IWONKA (1943)

Zwei Essais für Harfe - 12/A4,
Agencia Autorska, Warschau 1986.

TAILLEFERRE, GERMAINE (1892-1983)

Sonate für Harfe - 14/A3,
Meridian, Paris 1957.

Om harper og harper - af Niels Werner Frederiksen

I bogen *Sproget - Virkeligheden - Fantasien* (1964) har sprogforskeren Paul Diderichsen en historie om sin taktsomme lille datter, der forundres over, at cyklens baglys er et katte-øje. Efter en mindre overvejelse siger hun: "Det er det ikke - det er bare noget, det hedder." Og også andre af sprogets glosser giver anledning til undren. Ordet 'harpe' betyder f.eks. ud over 'et strengeinstrument' også 'sold til sortering af grus', og det kan desuden anvendes som betegnelse for en vis kvindetype. I de sidste to betydninger er en harpe jo netop ikke en harpe; det er bare noget, det hedder. Men hvad er forbindelsen egentlig mellem en harpe og en harpe og en harpe?

Soldet har sit navn "formedelst et Slags Liighed", forklarer Videnskabernes Selskabs Ordbog (II 1902). Og det er rigtigt nok; de parallelle tråde minder om harpestrengene. Senere ordbøger er da også enige, men vælger at opføre rensningsredskabet som et særskilt ord. Men hvad med kvinden - kaldes hun også en harpe "formedelst et Slags Liighed"? Og hvad består da denne lighed i? Formen eller lyden? Eller er det blot et af sprogets luner, at ordet for et strengeinstrument og et skældsord om kvinder er blevet knyttet sammen? Og hvad mener man for øvrigt, når man kalder en kvinde for en harpe? - Ja, ord kan give anledning til mange overvejelser! Jeg skal i det følgende give svar på spørgsmålet om forholdet mellem harpen og harpen, men inden vi når så langt, må jeg bede de ærede læsere, herunder harpenister og eventuelle harper, om lidt tålmodighed. Vi skal nemlig først betragte skældsordets brug og betydning, og det er også nødvendigt at udrede dets historie.

I begyndelsen af Tom Kristensens roman *Livets Arabesk* (1921) møder vi alfonsen Ibald, der morgengnaven besøger sin veninde

Elise for at "kigge hendes pengekasse efter". Under samtalen tiltaler han hende med ord som: tøs, din harpe, dit grådige spektakel, din mær, feje tøs, løgnetøs, løgnemær, din infame mæfikke, dum tøs. Hun tjener nemlig ikke nok til ham og har desuden nu forsøgt at gemme nogle af pengene. Han er opbragt over hendes opførsel og vil have hende til at makke ret. Og ordet 'harpe' kommer så ind i følgende svada, der afsluttes med et retorisk spørgsmål: "Du har det for godt under mit opsyn, og altså skal du ikke lave vrøvl og hyle op, fordi du skal af med nogle sølle penge og noget ligegyldigt guld. Bryder du dig om mig, eller bryder du dig ikke om mig? Hva, din harpe?" I Ibalds righoldige skældsordsrepertoire forekommer altså også ordet 'harpe'. Og som det fremgår af citatet, er det ikke Elises kvindelige former, Ibald interesserer sig for ved denne lejlighed. Det er hendes adfærd, "lave vrøvl og hyle op", alfonsen ønsker at karakterisere med denne glose.

Ibald er ikke den eneste fredselskende mand, der klager over galsindede kvinder. I Det gamle Testamente finder vi f.eks. følgende hjertesuk i Ordsprogenes Bog: *Hellere bo i et ørkenland end hos en trættekær, arrig kvinde.* Og det danske sprog har mange andre glosser end 'harpe' om dette så frygtede fænomen. Slår vi op i *Synonymordbogen*, finder vi ordet indordnet i følgende alfabetiske liste over skældsord, der er anvendelige, når kvinden ikke er så blid, som manden kunne ønske sig: *rappenskralde - drage, eddertudse, furie, harpe, havgasse, hejre, heks, hyæne, kælling, medusa, megære, pulverheks, rappedasker, rappedulle, rasmine, rasmus, rippe, rivejern, strigle, xanthippe*

Ordbog over det danske Sprog (ODS; VII 1925) oplyser, at ordet 'harpe' er en "foragt[elig] betegnelse for en (især: ældre) kvinde", men som det bl.a. fremgår af Tom

Kristensen-citatet og den netop anførte række af mer eller mindre beslægtede ord, er det også muligt at pege på årsagen til den ringe vurdering af om- eller tiltalte kvindemenneske. Hun er ubehagelig, fordi hun er en 'sur og skrap kvinde'. ODS har imidlertid fat i en pointe. Det er ikke den purunge pige, der kan kaldes en harpe. Som man ældes, så arges man, som de gamle så rigtigt sagde.

Men nu hører jeg lyden af harper i luften: Får vi ikke snart at vide, hvad en harpe har med en harpe at bestille? Jo, det kommer! Men først til ordets etymologi, dvs. dets oprindelse og historie. Navnet på strengeinstrumentet finder vi i oldnordisk harpa, gammeldansk harpæ, jf. norsk harpe, svensk harpa, oldhøjtysk harpha, tysk Harfe, oldengelsk hearpe, engelsk harp. Ordene går tilbage til en fællesgermansk rod *harpo- med betydningen "dreje; krumme sig; skrumpe ind"; instrumentet har da enten fået navnet ud fra sin krogede form eller ud fra den musikalske udfoldelse: de krumme fingres greb. Ordet er altså af germansk oprindelse; men det forekommer tidligt som låneord i senlatin i formen harpa og er herfra gået videre til de romanske sprog: fransk harpe, italiensk, spansk og portugisisk arpa. Betegnelsen for kvinden finder vi måske i en oldnordisk sammensætning (munnharpa; betegnelse for en troldekvinde) og i den gammeldanske sammensætning sodharpæ (skældsord), men sammenhængen er usikker; derimod er forbindelsen klar til svensk harpe (gammel, grim og trættekær kvinde) og sydtysk dialekt harpf (kælling). Ordet er etymologisk set beslægtet med navnet på instrumentet, dvs. det går tilbage til den samme fællesgermanske rod og betyder da egentlig "noget sammenskrumpent, indfaldent". Det danske ord 'harpe' står i aflydsforhold til det norske 'hurpe', der anvendes om en sjusket eller grim og sur (ældre) kvinde.

I harpens elegante form kunne man(d) måske

fristes til at se skønne feminine linier, men hverken ordets etymologi, der peger på den oprindelige betydning 'gammel og grim', eller den nuværende betydning, 'sur og skrap kvinde', stemmer overens med sådanne fantasier. En harpe og en harpe har altså ikke meget med hinanden at gøre. Der er blot tale om homonymer, dvs. ord der mere eller mindre tilfældigt har samme skrivemåde og udtale, men forskellig betydning. Men det forhindrer jo ikke, at der er en del sprogbrugere, der får associationer til instrumentet, når de hører en kvinde blive benævnt en (gammel) harpe. Sådanne homonymiasociationer er f.eks. nok baggrunden for, at slangordbøger medtager 'harpe'. Ordet er her blevet opfattet på linie med andre billedlige udtryk med nedsættende betydning, se synonymerne ovenfor. Og selv om det bare er noget, det hedder, så giver ordligheden også mulighed for mer eller mindre vittige ordspil. Et eksempel kan hentes i en lille samling aforismer, *Barske ord om kvinder* (1970), hvor kompilatoren M. Hjorth har samlet en række mandeudsagn om kvindeskønnet. Han optræder selv i samlingen under sit nom de guerre Jumbo, bl.a. med følgende aforisme om kvinder, alder og nålepenge: *Det bør være en fordel ved et langvarigt ægteskab, at hun bliver billigere i påklædningspenge. Man sætter jo ikke nye strænge på gamle harper.* Som det ses, har Jumbo her i sit lidt tunge billedsprog benyttet sig af strengeinstrumentet, samtidig med at han udnytter homonymiasociationerne.

Men lad mig slutte dette lille causeri over kvinder, instrumenter, homonymer og ordspil med et eksempel på de spøgefuldheder, kvinder i musik kan blive udsat for. Ifølge en oplysning fra 1952 skal det kvindelige personale i Radiohusets grammofonarkiv internt være blevet benævnt 'harperne'. Og denne beskyldning for at være rappenskralder, rettet mod kvinder, der er noget ved musikken, skal nok delvis ses som en erhvervsrisiko!

Kvinder i Musik har fået brev fra rektor for "Rytmecons"

15/5-93

Kære Kvinder i Musik

Tak for den positive omtale, I giver Rytmsk Musikkonservatorium (RM) i aprilnummeret. Vi er glade, fordi I påskønner, at vi er opmærksomme på kønskvoteringen. Den mener vi har stor betydning for miljøet i RM.

Det er bl.a. kommet til udtryk i forb.m. optagelsesprøverne, hvor vi i tilfælde af, at en mandlig ansøger står lige med en kvindelig, vælger kvinden.

Vi vil også gerne have en uddannelseslinje inspireret af "Center for Rytmsk Musik" i Silkeborg, bl.a. fordi mange kvinder finder den så attraktiv, at den søges af langt flere kvinder end mænd.

Skulle I få lyst til at fortsætte portrætterne af kvindelige musikere, vil RM gerne bidrage med curriculum vitae for vores kvindelige studerende med dertil hørende foto. Vedlagt et eksempel på det. Vi har i alt otte. En bliver færdig til sommer, og fire nye er optaget til efterårssemesteret, hvor der så er elleve.

Dette er skrevet som rektor for RM. Og så tager jeg formandskasketten for Dansk Tonekunstner Forening på:

DTFs debatmøder indledes fortsat med 10-15 minutters uropførelser af dansk musik. Ligesom i sæson 91/92 udelukkende præsenterede kvinde-komponister,

vil det blive tilfældet i den kommende sæson 93/94, hvor der vil blive opført værker af Bodil Heister (29/9 i Radiohusets studie 7), Hanne Rømer og Marietta Wandall (17/11 på Fyns Musikkonservatorium), Chris Poole og Pia Rasmussen (26/1 på Rytmsk Musikkonservatorium), Kirstin Lundblad og Pia Trøjgaard (23/2 på RM) og Eva Noer Kondrup (14/4 i Radiohusets studie 7). Alle dage kl. 16.00 til 16.10.

Skulle nogen få lyst til at læse om DTFs historie, er der i anledning af DTFs 90-års jubilæum i år udkommet en lille bog skrevet af Sven Erik Werner. Den fås gratis ved medlemskab af DTF formedels 100 kr årligt.

Med venlig hilsen
Erik Moseholm

Rektor for Rytmsk Musikkonservatorium og
formand for Dansk Tonekunstner Forening

Det var jo et dejligt, positivt brev! Vi fortsætter gerne med portrætterne af de kvindelige studerende og starter med Ulla Holger - se næste side!

Portræt af Ulla Holger

Ulla Holger blev født den 30. oktober 1961 i en familie fuld af musik. Hun startede - til familie og venners store fornøjelse - med at synge "opera" på pergamentpapir som 4-årig. Med farmand på guitar skabte hun stor glæde blandt gæsterne på Hotel Fernakogel ved Innsbruck i Østrig. Hittet var "Skorstensfejeren gik en tur", og Ulla var 6 år. I de små klasser i folkeskolen spillede Ulla blokfløjte, og med en musikglad skoleinspektør og klasselærer blev det til meget sang i skolen. Ulla deltog senere i musikundervisning efter skoletid med bl.a. Henrik Sveidahl og Rikke Schelde. Sang lead med kor på radiooptagelse arrangeret af Ejnar Kampp.

Ulla Holger (foto: Jan Persson)

Uddannelse

Tog HF-eksamen i musik i '87. Deltog i to sæsoner på "Det Benhårde Teorikursus" på Den rytmiske Aftenskole i København. Har deltaget i Den danske Jazzkreds' sommerstævner, Brandbjergstævnet i '90 og Vallekildestævnet i '92. Blev i '91 optaget på Rytmsk Musikkonservatorium.

Sanguddannelse

Har modtaget undervisning af bl.a. Birgit Schultz (klassisk), Lars Nielsen, Cathrine Sadolin, Mark Murphy, Debbie Cameron, Cæcilie Norby og Anne Rosing-Schow (rytmisk), Betty Carter (clinic), Marie Lescova og Etta Cameron (kor).

Undervisningserfaring

Privatelever siden '87. Solosang ved Musikhøjskolen i København siden '92.

Orkestre

1986-90: *infunktion*. 1987-91: Ulla Holger 5'tet. 1988-90: *Roofgarden* med bl.a. Henrik og Jesper Sveidahl, Palle Windfeldt, Jacob Riis og Morten Grønvad. 1989-: solist med *Prime Time Big Band* under ledelse af Henrik Sveidahl. 1992-: Rytmecons' *Salsaband* ledet af Henrik Beck og Birger Sulsbrück. 1993-: Egen jazzkvartet Ulla Holger - *Face the Music*. 1993-: Gruppe med den brasilianske guitarist Celso Mendes.

Internationale erfaringer

Tur til Østrig i '90 med *Prime Time Big Band*. Maastricht i '92 til IAJE-konference med Rytmecons' *Salsaband*. Koncert med samme på Artisten i Göteborg i '93.

Studioarbejde

Demo'er med diverse orkestre. Popkor for

Tommy Seebach '90. Sang på mexikansk børneplade *La Pequiña Dunai* '89.

Anden beskæftigelse

- * Klubarbejde inden for bl.a. teater, børnekor, træ- og syværksted
- * Illustrationsopgaver for poolfirma
- * Layout og illustration for Køge og Glostrup kommuner
- * Børnebogssamarbejde med Elena Vandel
- * Kostumer for Zebragruppen, Vallensbæk Børneteater

* Teaterkoordinator. Samarbejde med bl.a. Poul Bjørnholt og Michael Ramløse

For yderligere information:

Ulla Holger
Smedevænge 18
4600 Køge
Tel: 5663 3301

Nyt om fløjtenisten og komponisten Chris Poole

Den, der er i San Francisco i perioden 17. marts til 30. april i år, kan gå i Berkeley Repertory Theatre og opleve Henrik Ibsens skuespil "Fruen fra Havet" med den norske skuespillerinde Juni Dahr i rollen som Ellida og med musik af den amerikanske fødte, men dansk bosatte, komponist Chris Poole.

I programmet står Chris Poole opført på følgende måde: "Music Composition and Sound Design: Chris Poole and Stephen LeGrand, Flute and Voices: Chris Poole", og flere af anmeldelserne kommenterer musikken som en vigtig del af forestillingen:

SAN FRANCISCO CHRONICLE, Steven Winn:

"With the whispery flutes, scurrying waves and thrumming ocean winds of Chris Poole and Stephen LeGrand's music and sound score, 'The Lady From the Sea' casts a mysterious spell that outlasts its ostensibly happy ending. Haunting as it can be, that spell becomes a hypnotic lull as Ellida's 'mind ebbs and flows just like the sea' through the evening."

SAN FRANCISCO EXAMINER, Robert Hurwitt:

"The show opens with Dahr rising from a sea of fog in a clinging wet shift to Chris Poole and Stephen LeGrand's soundscape of surf and flute-produced whale songs. The breathy flute returns whenever Ellida's thoughts wander to the sea."

'Det store udland' er altså heller ikke døvt over for Chris Poole's smukke og kompromisløse musik, der i København i mange år har virket som et originalt supplement til musikken i det etablerede musikliv. Chris Poole har ofte givet sine koncerter i Kvinder i Musik-regi.

Til efteråret udkommer der en cd med musik, komponeret og spillet af Chris Poole og pianisten Pia Rasmussen. Kvinder i Musik anmelder pladen.

I.B.

Neniaband: findes

Neniabands debut-CD *findes* er musikalsk set et overordentligt vellykket projekt. Nenia selv fortalte mig forleden i telefonen, at den også er et meget vovet projekt: der var ikke økonomisk dækning, da bandet begyndte at indspille, men det kom der så hen ad vejen. Og det vil der uden tvivl komme igen, nu hvor firklovetet Nenia Damberg - Hanne Bremholm - Michael Dam - Henning Neerskov har vist, hvad de kan.

Stilen er svær at indkredse. Betegnelserne 'lyrisk vise-rock' og 'europæiseret mol-blues' er tidligere blevet hæftet på den, fortæller Nenia, som er konservatoriestuderende. Jeg vil nærmest sige stilfærdig rock med inspiration fra både klassisk musik, jazz, viser og pop. Leveret i arrangementer for klaver, bas, trommer og altsax, enkelte gange garneret med en smægtende bratsch eller med velklingende kvartetsang. I forgrunden Nenia som sangsolist.

Nenia fremviser mange talenter på *findes*: en smadder god stemme med overskud til en overlegen behandling af teksten. Et overbevisende klaverspil, som karakteriserer og bærer hvert enkelt arrangement, og sidst men ikke mindst et solidt talent for komposition. Rosen for de velklingende arrangementer tilfalder bandet som helhed.

findes indeholder 12 numre. Indlednings-sangen *Kvinden*, der handler om liv og død, kærlighed og sorg, tro og håb, minder om Anne Linnets udgave af Tove Ditlevsens 'Kvindesind' med sin poetiske sødme og sit stærke følelsesmæssige engagement.

Hvorvidt *Kvinden* er en velvalgt begyndelse på denne CD, synes jeg imidlertid nok kan diskuteres. Jeg følte ihvertfald, da jeg første gang lyttede videre, at jeg var blevet ligesom narret ind i resten af sangene. De handler nemlig om tro og gudsforhold og er et

personligt vidnesbyrd om et reet privat forhold til Gud. Privat i den forstand, at det ligner et kærlighedsforhold, sådan som det f.eks. bliver besunget i sangen ♥.

Her står jeg af! Ikke fordi jeg har noget imod religiøsitet, men det ærgrer mig rent ud sagt, at så smuk musik skal bruges til at kolportere en nærmest pietistisk tro på alfaderligt vælde. At så vedkommende musik skal være bærer af et forførende sprog spækket med bibelcitater. Øv! Hvor er den kvindelige kraft i sådan en patriarkalsk fromhed? Og hvor går den kritiske sans og det politiske engagement hen, når kæresten sidder oppe på skyen og med sin beskyttende hånd skærmer sin elskede mod resten af verden?

Kom igen, Nenia, med mere af din fine musik, din sang og dit klaverspil! Jeg glæder mig til at høre, hvor dit engagement er henne næste gang.

Merete Wendler

Karen Mortensen 14. 6. 1951 - 31. 5 1993

Karen Mortensen er død, efter lang tids svær sygdom, i en alder af 42 år.

Hun blev født den 14. juni 1951 i Karleby på Falster, spillede som barn og ung klaver hos frøken Simonsen og var med stor succes sangstjerne i diverse bands, indtil hun søgte til storbyen og i 1973 sang, spillede og dansede sig ind på Det kgl. danske Musikkonservatoriums almenmusik-pædagogiske linje (AM).

Igennem de følgende intense 20 år uddannede, udviklede og udfoldede hun sit store talent som musiker, komponist, arrangør, pædagog, instruktør, stævneleder m.m. Den sidste tid, før hun for ca. halvdelen af siden blev angrebet af den ubønhørlige kræftsygdom, var hun dels tilknyttet Musik-konservatoriet i København og dels Den internationale Højskole i Helsingør - begge steder efterlader hun stærke, gode minder og et dybt savn.

Mange andre steder har hun sat sig værdifulde spor og ydet en stor personlig indsats som lærer, instruktør og inspirator, lige kompetent og seriøst, hvad enten det handlede om elementær skoling og indføring i musikalske grundbegreber eller om koncerter og studieindspilninger på højt professionelt plan. Overalt i den rytmiske musiks miljøer blev hun kendt og vil blive husket og savnet som en stor musiker, en urolig ildsjæl, en loyal kollega, en god organisator og fremragende stævneleder.

Talrige er de grupper og solister, der har nydt godt af hendes medarbejderskab - i flæng kan nævnes Hos Anna, Heksehyl, Totalpetroleum, Primiband, Savage Rose, Jens Søndergaard Kvartet, Troels Trier & Rebecca Brüel, L.P.'s Blues Band

Vi er mange, der sørger over at have mistet hende - og føler en stor glæde over at have mødt så varmt og kærligt et menneske som Karen.

Ejnar Kampp

Med Ejnar Kampps tilladelse har vi her gengivet hans smukke nekrolog over Karen. Jeg er selv dybt berørt over Karens død og hele hendes hårde sygdomsperiode. Hvor er det dog svært at forholde sig til, at et menneskes skæbne skal være så smertefyldt tung. Jeg lærte Karen at kende på kvindemusikstævnet i 1981 - 1. gang jeg var med på et stævne - og følte mig totalt privilegeret, ikke kun ved at have valgt mig ind på Irene Beckers hold, men også ved at Karen tog over, da Irene skulle på turné med Thermænius de sidste dage af stævnet. Det har været en gave og en oplevelse for mig at lære de to musikere at kende. De to bands, jeg senere har været med i, har nydt at have Karen som instruktør nu og da. Som det dejlige menneske og dygtige pædagog, hun var, skrev hun numre til os og lavede arrangementer, som vi jo bare bliver ved med at holde af at spille, fordi de er så gode og passer så godt lige netop til os! Nu er det definitivt slut, Jeg savner Karen. Hun vil altid være med os.

Tove Krag

Fænomenet Alma

Foredrag af Eva Maria Jensen til Kvinder i Musiks arrangement den 26.3.93

Hun har altid fascineret mig, Alma Mahler. På en gang tiltrukket og frastødt mig. Hun er ikke sådan at blive klog på. Vidnesbyrdet, hun gav sig selv f.eks. i *Gustav Mahler: Erinnerungen und Briefe* synes ikke at være særlig troværdigt. Men man kan ikke andet end blive fascineret af en kvinde, som var så uimodståelig, at hun tiltrak alle mænd, hun kom i nærheden af, og som formåede at leve sammen med så forskellige, store personligheder som Gustav Mahler (komponist), Walter Gropius (arkitekt), Oscar Kokoschka (maler) og Franz Werfel (digter). Flere af disse forhold forløb oven i købet samtidigt! Men lige bag fascinationen lurer der en anden følelse, en blanding af foragt og afvisning: en kvinde, der ikke ville være nogen selvstændig personlighed, men nøjedes med en rolle som muse for de berømte mænd - en kvinde, der levede et liv spejlet i sine mænd, levede i kraft af dem, i deres skygge.

Men ser man nærmere efter, er disse negative følelser over for Alma ikke andet, end at man i hendes liv på en eller anden måde kan spejle sit eget liv, på trods af geografiske og historiske forskelle. Hendes "leven igennem en mand" genkendes desværre alt for tydeligt i mange af de livsmønstre, nutidige kvinder gentager. For godt nok var hun født i en anden tidsepoke, i 1879, i et andet land og en anden kultur, godt nok var hun noget af en frustreret hystade, et typisk eksempel på en af dr. Freuds patienter (hvad hun dog ikke var!), men trækker man det specifik kulturhistoriske aspekt fra - ja, så er hun en, der kunne have levet i dag, her blandt os. Hendes konflikt - konflikten mellem de skabende, kunstneriske kræfter og den passive given sig hen til en mand, være den rette "supporter" og "promotor" for en anden - den konflikt er jo ikke fremmed for os i dag.

Alma - den unge, smukke, forkælede borgerskabets datter, en kvinde, der aldrig behøvede at tjene penge for at underholde sig selv - og nutidens selverhvervende kvinder har noget tilfælles,

og det er ikke rart at tænke på. I og for sig har vi ikke bevæget os så langt, som vi gerne ville. Jeg ser på hendes billede fra den tid, hun mødte Gustav Mahler: jeg ser en ung kvinde med markante træk og stor, kunstfærdig frisure. Hendes blik er tomt, hendes mund streng, hendes hoved løftes stolt op over den pelsboa, der smykker hendes skuldre. Men det, der tiltrækker sig mest opmærksomhed for mig, er hendes bluse, der strammer rundt om halsen, som var den et stykke bandage. Den holder hende fast, det er den, der giver hendes hoved den stolte holdning. Den er som en slags slavebånd, den giver mig kvælningsfølelser. Jeg ved også, at hun sandsynligvis bærer korset, der holder hendes yppige former på plads. Dette kostume er et billede på hendes ufrihed, hendes bundethed til ganske bestemte roller, som hun ikke kan rive sig løs fra. Men hun ved det ikke selv. Hun tror sig fri, ubunden, fuld af muligheder. Hun er veluddannet, all-round orienteret i alt: kunst, litteratur, teater - og ikke mindst musik. Musik betyder meget for hende. Det er mere end interesse - der er tale om talent, der er endda tale om regelmæssigt arbejde med mediet. Hun tager kompositionstimer hos Alexander Zemlinsky, som hun også er forelsket i, og gør vitterligt fremskridt.

"Der er to ting, der er vigtigst for mig i mit liv", skriver hun til Gustav Mahler, lige før de to skal forloves, "dig og min musik." Godt nok nævnes musikken sidst, men den sidestilles med kærligheden til den udkårne. Denne udtalelse støder Gustav meget og forårsager det berømte brev, i hvilket han forbyder hende at komponere, så snart de to bliver gift. "Jeg har ikke brug for en konkurrent og kollega", skriver han, "jeg har brug for en kone!" Og videre: "To komponister i ét hjem - det ville være latterligt! Du skal kun leve for mig, for min musik." Det er hårde ord. Man bliver harm, når man læser dem. Og dog - tænker man efter, så er Gustav forbavsende fair. Han siger, hvad han tænker. Han stiller helt klare, tydeligt udtalte krav. Det ville en nutidig

mand ville aldrig gøre! Hos ham ville kravene stadig være der, men de ville være udtalte, indforståede. Og en nutidig kvinde ville aldrig være blevet stillet over for så klart et valg: mig - eller din kunst/ din karriere. Hun ville måske slet ikke opfatte, at der er tale om et valg. Men intuitivt ville hun gøre det, de udtalte krav byder hende at gøre: hun ville støtte manden og familien, glemme eller undertrykke sine egne ambitioner eller også stille dem i anden række. Og hun ville ikke engang kunne bryste sig med den stolte betegnelse MUSE - det ville jo være for latterligt.

Selvfølgelig ville en kvinde af idag have et lidt mere spændende liv, være ude på arbejdsmarkedet, blandt andre mennesker, ikke blive henvist til en slavetilværelse i en lejlighed eller et sommerdomicil, som Alma gjorde, da hun blev gift med Gustav. Men en nutidig kvinde ville til gengæld knokle løs både ude og hjemme, stolt over at kunne klare det hele.

Almas dagligdag med Gustav var kedelig, men dog ikke særligt krævende. Der var tjenestepiger, der tog sig af rengøring, madlavning og børnepasning, og var hun bare en lille smule sløj eller utilpas, kunne hun tage på kur uden at måtte tænke på sygedagpenge og faren for at blive afskediget. Hun havde meget tid til sig selv, og dog udnyttede hun den ikke. Hun satte sig ikke i hemmelighed til klaveret for at komponere. Man undres. Selve forbuddet kunne ikke have virket så rigoristisk, og hun var ikke helt dårlig til at holde på hemmeligheder - ikke når det gjaldt flirten med andre mænd, f.eks. Så hvorfor holdt Alma op med at komponere, efter at hun var blevet gift?

Dr. Freud ville ikke have været i tvivl - han anså jo kunsten for at være en sublimering af seksualdriften. Når driften kunne udfoldes frit - ja, så var der ikke mere behov for at producere kunstværker. Det kunne godt passe på Alma - hendes kompositoriske bedrifter ligger jo for det meste før hendes fuldbyrdige forhold til mænd. Når driften "tager" hende, har hun ikke behov for at sublimere mere. Men hvorfor gælder dette ikke formænd? Mænd kan jo åbenbart både "fuldbyrde" og "sublimere" på én gang. Så

Freuds teori kan ikke være almengyldig. Men den kan åbenbart godt bruges på kvinder - eller kunne bruges på kvinder, for tiderne har heldigvis ændret sig - bare lidt. Men for Almas vedkommende synes teorien at passe: hun er en slave af sin drift - den opfylder hende helt, tilfredsstiller tilsyneladende alle hendes behov. Til en ven, dr. Joseph Fraenkel, der efter Mahlers død frier til hende, skriver Alma: "Mit motto er: amo - ergo sum" (jeg elsker, derfor er jeg), "mens dit er: cogito - ergo sum" (jeg tænker, derfor er jeg). Det at elske opfylder hende helt. Når driften lunknes (- og det gør begæret jo altid efter et stykke tid), så søger hun efter et nyt objekt, en ny mand, som hun kan forelske sig i og glemme alt.

Da hendes affære med Oscar Kokoschka er ved at ebbe ud, skriver hun i sin dagbog (efteråret 1914): "Jeg vil gerne finde mig en ny mand, én, der kan tjene mig, og som forsvinder, før det hele falder fra hinanden." En ny mand giver hende nyt liv, fylder hende op, lader hende glemme det, hun helst ikke vil huske: at hun lever et uautentisk liv, et uproduktivt liv. Men det har sin pris: de uudnyttede talenter kan ikke ustraffet graves ned. Af og til kommer frustrationerne op til overfladen. Som dengang i 1910, da hun, stadigvæk gift med Mahler, er blevet forelsket i Walter Gropius, og dette forårsagede den store ægteskabelige krise hos Mahlers. Da brast det for hende: hun beskyldte Gustav for ikke at elske hende højt nok og ikke have vist interesse for hendes kompositioner. Det resulterede da også i, at Mahler fandt dem frem, fik dem trykt og senere promoverede dem.

Eller en anden gang, da hun i 1914 skriver i sin dagbog: "Jeg vil give alle mænd på jorden for musikken. Musikken betyder alt for mig." Og dog - hun komponerer ikke, selv om hun nu er økonomisk uafhængig, endda rig, og har masser af tid. Hun kan åbenbart ikke tage sin egen produktion alvorligt nok. Når følelsen af tomhed griber hende - ja, så falder hun for en ny mand, vel at mærke en mand med skabende kræfter, som hun kan blive muse for, og som hun kan herse med. Således bliver deres produktive kræfter og de ting, de skaber, på en eller anden måde

til hendes. Lyder det ikke en lille smule bekendt for os idag? Lever ikke mange af os igennem vore mænds eller måske børns skæbner, hvor man hellere end gerne lægger egne ambitioner på hylden og lever igennem et andet menneskes bedrifter? Men prisen er høj - det var den også for Alma.

Hun betaler for sit begær, der overskygger hendes kunstneriske formåen, ikke kun i bogstavelig forstand (med de mange frivillige og ufrivillige aborter). Hun betaler også med en brist i sin personlighed: hysterisk, egoistisk, lunefuld, hypokondrisk, omskiftelig, upålidelig osv. Hun er ikke én jeg gerne ville være i stue sammen med. Men det er forsåvidt ikke hendes egen skyld, ikke bevidst ihvertfald. Hun standser, eller rettere sagt, bliver stoppet på et stadium af sit liv, hvor hun ikke er i stand til at nå ned til sin egen personligheds keme. Den enorme kraft, som hun trods alle sine svagheder besidder, bruges ikke til en fordybelse i jeg'et. Den rettes hele tiden udad - mod en anden - mod en mand.

Jeg ser på et billede af Alma som gammel, fra 1960. En nydelig dame med kunstfærdig frisure, store ører og markeret hage. Pelsen er der igen, men den stramme krave er borte, og trækkene på netop det billede synes en smule mildere. Hun har overlevet alle sine mænd og i sin New York-lejlighed har hun samlet minderne efter dem: en stue med "ordenes kraft", en stue med "musikkens kraft". I sidstnævnte stod der et flygel med et billede af Gustav Mahler ved siden af en vase fyldt med friske blomster. For nu, i slutningen af hendes liv, viser det sig at det er hendes første ægtemand, der bliver den mest berømte i samlingen. Hun begynder igen at kalde sig Mahler og bliver den, der hersker over minderne: hun kan redigere brevene, censurere det, hun synes er nødvendigt, tegne det billede af sit ægteskab, som er mest flatterende for hende. Hun lyver nok på mange punkter, og hun lyver også over for sig selv, når hun tillægger forbuddet mod at komponere, som Gustav udstedte lige før deres forlovelse, så stor betydning. Der skal nemlig mere til for at lade en kunstner forstumme. Det ydre forbud måtte have

forenet sig med en indre tvivl, en tvivl, som generationer af kvinder har fået påduttet udefra, så det var blevet til en del af dem selv. "Mig - kunstner? Nej ikke rigtig. Det er bare nogle forsøg, jeg har lavet ..." Men Almas sange er mere end bare forsøg, og selv om hun ikke drev det videre, så er det, hun har komponeret, absolut værd at lytte til.

Alma Mahler udgav kun 14 af sine sange, og de er fordelt på tre hæfter: 5 sange udkom i 1911, 4 sange i 1915 og 5 i 1924. Desuden er der 2 utrykte sange, som dukkede op for nylig. Almas sange passer ind i den tyske lied-tradition med en direkte linie fra Schubert og Schumann gennem Brahms og Hugo Wolf, dog med en mere udvidet harmonik, som viser hendes gæld til Wagner, som hun altid har været meget glad for. Sangstemmen er ikke særlig melodios, og hovedvægten af spænding ligger i klaverakkompagnementet, som tit er både harmonisk kompliceret og teknisk krævende. Den viser uden tvivl, at Alma var en dygtig pianist. Teksterne, hun vælger til sine sange, er ofte ret korte. Derfor er spørgsmålet om strofisk eller gennemkomponeret bearbejdelse slet ikke aktuelt (dog viser en længste af sangene "In meines Vaters Garten" en høj grad af gennemføringsarbejdet). Sangstemmen er tit deklamerende, hvad der kan minde om H. Wolfs sange (f.eks. i "Ich wandle unter Blumen"), men der er også associationer til Schumanns friske forårstone som i begyndelsen af "In meines Vaters Garten" og den for Brahms karakteristiske tunge klaverstruktur som i "Die stille Stadt". Der er tit meget kromatik, og tonalitetsfølelsen er sløret - en ting, der er karakteristisk for den tyske senromantiske musik i begyndelsen af århundredet.

Hvad man med sikkerhed kan konstatere er, at tonesproget i sangene ikke viser nogen lighed med Gustav Mahlers musik - hvad der ikke kan undre, da man ved, at de er skrevet, før hun lærte Mahler at kende, og da man i øvrigt ved, at hun ikke brød sig særligt meget om hans musik!

Sofia Gubajdulina ved Stockholm New Music 1993

I dagene 21.-26. marts blev festivalen Stockholm New Music afholdt for anden gang. I år fokuserede man på tre internationalt anerkendte komponister: Sofia Gubajdulina, Magnus Lindberg og Iannis Xenakis samt fire nordiske hovednavne: Karólina Eiríksdóttir, Anders Eliasson, Pär Lindgren og Pelle Gudmundsen-Holmgreen.

Dagene startede med to timers komponistseminarer, hvor der var mulighed for at møde de syv hovednavne, stille spørgsmål og diskutere. Derefter var der en såkaldt "lunchkoncert" på en lille times tid. Aftenprogrammet bestod af en koncert i to dele samt en kortere midnatskoncert. Trods et langt dagsprogram bevirkede de stramme tidsrammer omkring de enkelte koncerter, at publikum kunne nå at optage og sanse værkerne. Musikken blev fremført af glimrende solister og ensembler, hvis engagement og indlevelse virkede smittende på et i øvrigt talstærkt publikum.

Af Sofia Gubajdulinas værker blev opført i alt 10: kammermusik for forskellige besætninger, korværket "Hommage à Marina Zwetajewa orkesterværkerne "Stufen" og "Stimmen ... Verstummen". Programmet portrætterede således på smuk vis denne meget sammensatte og spændende komponist.

Mødet med hende vanskeliggjordes i høj grad af sprogbarrierer. Seminarleder var den svenske komponist Sven-Erik Bäck, der stillede spørgsmål på tysk, som besvaredes af Gubajdulina på russisk, hvilket tolkedes til engelsk. Tolken var ikke inde i Gubajdulinas åndelige, musikalske og dermed sproglige univers, så meget af tiden gik med at udrede begreber, som en stor del af publikum allerede var fortrolig med.

Det er svært med få ord at sammenfatte semi-

narets indhold. Derfor bringes her nogle citater:

Inspirationskilder

Jeg har været fascineret af mange komponister og retninger. To store inspirationskilder er dog Bach og Webern. De har den perfekte balance mellem intuition og intellekt. Sjostakovitj og Webern lærte mig at være mig selv. Jeg er en meget intuitiv person, hvilket er min styrke i mit arbejde.

Religionen

Alle kunstneriske udtryk er religiøse, uanset om man vil det eller ej. Religionen er fundamentet i alle kulturer. Religionen går i bølger - nogle gange accepterer man den, andre gange benægter man den.

Jeg tror på en integration af de forskellige trosretninger, selv om dette kan være farligt.

Verdensbilledet

Vi lever i en overgangstid fra fiskens tegn til vandbærerens tegn. Dette kan virke som en katastrofe/apokalyptisk tid, hvilket er mærkbart for mange. Man kan opleve det som en tid mod undergang, men det kan også føre hen mod en paradisiske tid.

Tiden

Hver komponist lever i sin tid og giver svar på tidens problemer. Man laver musikvidenskabelige analyser for at beskrive de forskellige perioders stilarter. Man skal passe på ikke at sætte "tiden" i bås. Bevidsthed vil sige at sætte sig uden for tiden.

I øvrigt henvises til følgende artikler:

Rolf Haglund: *Gubajdulina - postmodern före postmodernismen* (Nutida Musik 1, 1993)

Birgitta Larsson-Tollan: *Sofia Gubajdulina* (Kvinder i Musik nr. 17)

Marie Wärme Otterstrøm

Stockholm New Music 1993 (21.-26. marts)

Ved denne festival - se omtale på modsatte side - kom statistikken til at se sådan ud:

Antal koncerter: 17
Der blev opført værker af 39 mænd

Komponist	Antal værker
Alvarez, Javier	1
Beethoven, Ludvig van	1
Birtwistle, Harrison	1
Blomqvist, Anders	1
Bäck, Sven-Erik	1
Börtz, Daniel	1
Carter, Elliott	1
Chini, André	1
Edlund, Lars	1
Eiríksdóttir, Karólina	3
Eliasson, Anders	5
Feldman, Morton	1
Gamstrop, Göran	1
Gubajdulina, Sofia	10
Gudmundsen-Holmgreen, Pelle	4
Hemberg, Eskil	1
Howarth, Elgar	1
Hübber, Klaus	1
Jennefelt, Thomas	1
Johansson, Bengt	1
Kosk, Patrik	1

Antal opførte værker 72
- og: 2 kvinder

Komponist	Antal værker
Lancino, Thierry	1
Lidholm, Ingvar	1
Lindberg, Magnus	4
Lindgren, Pär	3
Lundén, Peter	1
Martland, Steve	1
Matthews, Colin	1
Normandeau, Robert	1
Parmerud, Åke	1
Patterson, Paul	1
Piazzola, Astor	1
Pärt, Arvo	1
Rabe, Folke	2
Rozhdestvensky, Gennady	1
Sandström, Sven-David	1
Sansom, Chris	1
Sjöberg, Johan Magnus	1
Stravinsky, Igor	2
Torstensson, Klas	1
Xenakis, Iannis	7

M.W.O.

Her følger en gengivelse af museumsdirektør Mette Müllers oplysninger om kvindeandelen af medlemmerne af World Harp Congress samt af danske harpenister:

HARPEN - ET KVINDEINSTRUMENT?

Uden for den europæiske og nordamerikanske kulturkreds er svaret nej, men i vor del af verden er der meget, som tyder på, at i hvert fald de fleste professionelle harpenister inden for den klassiske koncertmusik i dag er kvinder.

En del - men langt fra alle verdens harpenister er medlemmer af World Harp Congress.

Medlemslisten pr. 1. januar 1993 ser således ud:

Medlemmer ialt	523
Mandlige medlemmer	79
Firmaer, institutioner	16
Uidentificerede medlemmer	33
Kvindelige medlemmer (ca. 75%)	395

Dansk Musikerforbund har 28 harpenister som medlemmer. Heraf er de 20 kvinder (ca. 71%). Herudover kender museet til 6 harpenister i Danmark, som alle er kvinder. Dvs. at ud af ialt 34 harpenister er 26 kvinder (ca. 76%).

Børn spiller jazz og latin for børn"

Musikpædagogen, børnekomponisten og forfatteren Grethe Agatz, der i februar i år fyldte 80 år, er stadig organisator af det indslag i "Copenhagen Jazz Festival", der drejer sig

om, at "børn spiller jazz og latin for børn". Det foregik i år i perioden 4. til 7. juli i Kongens Have kl. 11 til 13:30, hvor børn og unge i alderen 8 til 17 år spillede.

Samarbejdet med kvindelige kunstneres samfund

Forkvinden for Kvindelige Kunstneres Samfund, maleren Inger Lut Debois, taler i et interview i Kristeligt Dagblad den 23.1.93 om det efterhånden gamle samarbejde med Kvinder i Musik, og i forlængelse af Tove Krags statistik fra Statens Kunstfonds Tonekunstudvalgs uddelinger i perioden 1987-91, bragt i Kvinder i Musiks januarnummer, belyser hun tilsvarende forhold inden for malerkunsten:

"Statistikken viser også, at Akademiet for

de Skønne Kunster mest har øje for mænd, når der skal uddeles legater.

725.000 ud af cirka 1,1 million i perioden 1989 til 1991 er således gået til mandlige kunstnere. Anne Marie Carl Nielsens legat på 500.000 kroner, der uddeles hvert andet år, er de sidste seks gange gået til mænd. De seks bestyrelsesmedlemmer for legatet er alle mænd.

- Det er jo flot! lyder det med slet skjult sarkasme fra Inger Lut Debois."

THE ADVANTAGES OF BEING A WOMAN ARTIST:

- * Working without the pressure of success
- * Not having to be in shows with men
- * Having an escape from the art world in your 4 free-lance jobs
- * Knowing your career might pick up after you're eighty
- * Being reassured that whatever kind of art you make it will be labeled feminine
- * Not being stuck in a tenured teaching position
- * Seeing your ideas live on in the work of others
- * Having the opportunity to choose between career and motherhood
- * Not having to choke on those big cigars or paint in Italian suits
- * Having more time to work after your mate dumps you for someone younger
- * Being included in revised versions of art history
- * Not having to undergo the embarrassment of being called a genius
- * Getting your picture in the art magazines wearing a gorilla suit

Guerrilla Girls

Conscience of the art world
Box 237, 532 LaGuardia Pl.
NY 10012 USA

Please send \$ and comments to:

Referat af Kvinder i Musiks generalforsamling 21. 4. '93 på Musikvidenskabeligt Institut, København.

1. Valg af dirigent. Inge Bruland blev valgt.

2. Bestyrelsens beretning.

A. Bladudvalget

"Vi overtog arbejdet med bladet efter den gamle redaktion, som trådte tilbage efter januar '92-nummeret.

Lay-out er ændret, og vi har fået 2 numre ud: Juni '92 og December '92 (som dog først kunne sendes ud i januar). Nr. 3 er hos trykkeren i øjeblikket og hedder April '93. Det vil blive sendt ud i næste uge. Vi har indført et tema i hvert nummer. I juni var det "Kvindelige dirigenter", i december "Kvinder og musik netop nu" og i april bliver det "Kvinder på den rytmiske musikscene". Næste nummers tema bliver "Harpen".

Vi er ved at indarbejde mere eller mindre faste rubrikker, og vi har planer om en fast rubrik for den rytmiske musik.

Vi prøver at få aftaler med forskellige kvinder om at levere stof til bladet, så vi ikke selv skal skrive det hele - og opfordrer hermed foreningens medlemmer til at bidrage, hvis de har noget på hjerte."

Bladudvalget fik megen ros for et flot og spændende blad, som fremtræder professionelt. Bladet kommer i et oplag på 250-300 stk. Hvervekampagnen rettet mod biblioteker og musikinstitutioner har givet som foreløbigt resultat at ca. 33% har tegnet abonnement.

Bladudvalgets beretning og udvalget orienterede om, at de vil forsøge at få mere rytmisk stof i bladet, måske i form af en fast "rytmisk rubrik". Der kom forslag om at finde en kontaktperson på Det Rytmiske Musikkonservatorium. Der forberedes en ny hvervekampagne rettet mod bibliotekerne, og der blev stillet forslag om også at sende materiale til musikskolerne. Et temanummer om musikterapi blev foreslået.

B. Generel beretning.

Årets arrangementer blev gennemgået og Salon K som koncertsted diskuteret: Akustikken er ikke perfekt, der er støj fra køleskab m.m. i baren, så holdningen er, at vi ikke udelukkende skal bruge Salon K, hvis der kunne findes et andet lokale med instrument - i samme prisklasse som Salon K. Forslag: KFUMs sal i St. Kannikestræde (vistnok uden flygel), Bispegården over for Domkirken (har været brugt til Studenter-revyen) og Lærerstandens Brandforsikrings lokale i Kompagnistræde. Bestyrelsen går videre med disse forslag. Hvad angår PR-arbejdet diskuterede vi endnu engang, hvorledes vi skal nå frem til dagspressen. Forslag: Find navne på journalister, send direkte til dem - og send i øvrigt læserbreve om manglende dækning eller direkte diskriminerende dækning som f.eks. Politikens anmeldelse af en kvindelig dirigent i Tivoli eller Politikens dækning af jazz-festivalen. Bestyrelsen havde i begge tilfælde diskuteret mulig reaktion, men ingen havde haft overskud til at gå ind med udformning af kommentar. Bedst er det naturligvis, hvis det er "anonyme" medlemmer, som sender læserbreve!

Der har været udelt begejstring for Kvinder i Musiks "ny image", som grafiker Maria Elskær har hjulpet os med at skabe: konstruktion af logo, hvervefolder + "discountudgave" af denne, brevpapirdesign, arrangementsfolder samt blad er alt sammen fremstået som resultat af PR-mødet i efteråret '91.

Decemhernummeret af Dansk Musiktidskrift - et konkret resultat af Pia Rasmussens idé og arbejde på Musikinformationscentret med synliggørelse af kvindelige komponister - blev berømmet. At hvervefolderen kom med ud til alle abonnenter på DMT, har ubetinget gjort, at Kvinder i Musik har markeret sig i musikverdenen herhjemme.

Ved receptionen for udgivelsen "Musikkens førstedamer" ved Elisabeth Saugmann, hvor mange af bogens bidragydere var til stede, talte Inge Bruland om Kvinder i Musik i relation til sit kapitel i bogen - kvindebevidstheden hos deltagerne i receptionen blev forhåbentlig puffet lidt opad, for den er ikke udtalt (se Eva Maria Jensens anmeldelse af bogen i Kvinder i Musik nr 30!).

Tove Krag har i marts været inviteret til møde i Kvindelige Kunstneres Samfund, hvor vi kunne give helhjertet støtte til projekt Museum for Kvinders Kunst, som diskuteres blandt KKS' medlemmer.

Tove Krag orienterede om planlægningen af de kulturelle aktiviteter under ligestillingskonferencen Nordisk Forum, der afholdes 1.-6. august 1994 i Åbo, Finland.

Bestyrelsens beretning blev derefter godkendt.

3. Regnskab.

Kasserer Marie Wärme Otterstrøm gennemgik det uddelte regnskab. Spørgsmålet blev rejst, om regnskabet kan fremstå i en så forenklet form, og kassereren redegjorde for grundene hertil, og der kom forslag om fremover bl.a. at udspecificere medlemstallet under indtægterne. Under diskussionen kom flere forslag til målrettet hvervekampagne: Kvindelige musiklæreres kvindelige elever - kvindelige musikpædagoger i København og Københavns Amt. Uanset at mænd kan blive medlemmer, viser medlemsoversigten, at kvinder udgør langt størsteparten af vores medlemmer. Herefter godkendtes regnskabet.

4. Indkomne forslag.

Bestyrelsens forslag til vedtægtsændring.

Fra et medlem var stillet spørgsmålet, om den ny formulering af formålsparagraffen kunne forstås således, at ordet "aktive" alene var rettet mod aktive musikudøvere med udelukkelse af forskningssiden. Generalforsamlingen kom frem til den konklusion, at formuleringen er holdbar.

Herefter blev hver paragraf gennemgået og kommenteret. Den endelige udformning vil først kunne vedtages på den ekstraordinære generalforsamling varslet til 2. 5. '93.

5. Valg til bestyrelse.

Birgitte Alsted, Tove Krag og Marie Wärme Otterstrøm genvalgtes.

Til revisorer valgtes Marianne Kragh og Benna Mortensen, idet Marianne Rottbøll havde ønsket at fratræde som revisor.

Såvel Eva Maria Jensen som Kirsten Kjær og Hanne Ørvad meldte, at de er villige til at deltage aktivt i konkrete projekter i Kvinder i Musik, hvilket bestyrelsen tog imod med tak.

6. Eventuelt.

Kirsten Kjær orienterede om sin forestående rejse til Estland. Hun søger kontakter til samarbejde til Nordisk Forum 94 og kan have materiale med i sin bil til Åbo.

Forslag om en eftermiddag med den ny operachef Elaine Padmore samt med dirigenten Janet Glover (dirigerer på Det kgl. Teater 10. august). F.eks. kunne Elaine Padmore fortælle om sit syn på virksomhedsledelse.

Efter en konstruktiv idéudveksling så vi Synne Skouens "Froskeprinsen" på video - en herlig oplevelse.

Referat Tove Krag

Ekstraordinær generalforsamling 2. 5. '93

Eneste punkt på dagsordenen var bestyrelsens forslag til vedtægtsændringer. Forslaget blev vedtaget enstemmigt og de nye vedtægter kan ses på s. 25-26.

J.N.

Vedtægter

§1 Organisationens navn er **Kvinder i Musik**. Organisationens hjemsted er København.

§2 Organisationen **Kvinder i Musik** har til formål at støtte kvinders aktive indsats i musiklivet, så dette får sin tiltrængte fornyelse og afbalancering. Organisationen tilstræber at stimulere og skabe rammer for ovennævnte inden for ethvert område af musik, især aktiviteter af eksperimenterende art, herunder områder, der ikke traditionelt har været præget af kvinder.

§3 Som medlem kan optages enhver, der går ind for organisationens formålsparagraf.

§4 Bestyrelsen kan udelukkende vælges blandt organisationens kvindelige medlemmer med tilknytning til det professionelle musikliv.

I enkelte tilfælde kan der ses bort fra kravet om professionel tilknytning, hvis kandidaten er tilsvarende engageret, eller hvis ingen med professionel status kan findes, og såfremt flertallet i bestyrelsen efter valget har professionel tilknytning.

I bestyrelsens sammensætning tilstræbes musikfagmæssig og -genremæssig alsidighed.

Bestyrelsen består af 5 medlemmer, der vælges af generalforsamlingen. Tillige vælger generalforsamlingen 2 suppleanter, der også kan indkaldes til bestyrelsesmøderne uden stemmeret. Bestyrelsen konstituerer sig med kasserer og fordeler selv det øvrige arbejde mellem sig.

Bestyrelsesmedlemmer vælges for 2 år ad gangen, således at 2 bestyrelsesmedlemmer afgår i lige årstal, de 3 øvrige i

ulige årstal. Suppleanter vælges for 1 år ad gangen.

Organisationen tegnes af kasserer og 1 medlem af bestyrelsen.

§5 Bestyrelsen kan meddele organisationens kasserer fuldmagt til at modtage indbetalinger og betale indgåede forpligtelser. Organisationen hæfter kun for sine forpligtelser med den organisationen til enhver tid tilhørende formue. Der påhviler ikke organisationens medlemmer eller bestyrelse nogen personlig hæftelse.

Organisationen kan optage lån i det omfang, der foreligger garanti fra bevilligende instanser, men hvor det bevilligede beløb først kan komme til udbetaling efter et arrangements afholdelse.

§6 Ordinær generalforsamling afholdes hvert år i april. Indkaldelse til generalforsamling sker ved skriftlig meddelelse til hvert medlem med 3 ugers varsel. Dagsordenen skal indeholde flg. punkter:

1. Bestyrelsens beretning
2. Kassererens beretning
3. Indkomne forslag
4. Valg til bestyrelsen
5. Valg af suppleanter
6. Valg af 2 revisorer
7. Eventuelt

§7 Regnskabsåret går fra 1.4. til 31.3. Revideret regnskab forelægges til godkendelse på den ordinære generalforsamling, hvor der også vælges 2 revisorer.

§8 Kontingent for enkeltmedlemmer og for institutioner fastsættes af generalforsamlingen.

§9 Bestyrelsen kan sammenkalde til ekstraordinær generalforsamling med mindst 3 ugers varsel ved særlig meddelelse til hvert medlem og skal inden 14 dage sammenkalde en sådan, hvis 10% eller mindst 25 medlemmer skriftligt forlanger det med angivelse af dagsorden.

§10 Ændring i vedtægterne skal vedtages på en ekstraordinær generalforsamling, hvortil der skal indkaldes ved skriftlig meddelelse til hvert medlem med 3 ugers varsel. Ændringsforslag skal vedlægges indkaldelsen. Til vedtagelse af vedtægtsændring kræves, at 2/3 af de tilstedeværende stemmer for forslaget.

§11 Beslutning om organisationens opløsning kan kun tages på en ekstraordinær generalforsamling indkaldt med skriftlig meddelelse til hvert medlem med 3 uger varsel. For at gyldig beslutning kan tages kræves, at 2/3 af organisationens medlemmer møder, og at 3/4 af de tilstedeværende stemmer for forslaget. Hvis ikke et tilstrækkeligt antal er mødt, sammenkaldes med 14 dages varsel en ny generalforsamling, der uanset antallet af fremmødte kan vedtage det foreliggende forslag med den ovennævnte kvalificerede majoritet.

Vedtaget den 2. maj 1993

Kvinder i Musiks regnskab 1992/93

Overført fra tidligere regnskabsår 11.431,24

Indtægter

Medlemskontingent, gaver, renter salg af blade 27.129,94
Fonde (Sonning-Fonden samt Københavns Kommunes Honorarstøtteordning) 18.500,00

Udgifter

Medlemsblad 10.450,00
Materialer, porto m.v. 19.763,75
Arkiv 4.498,00
Koncerter 16.392,50

Beholdning 5.956,93

København, den 5. april 1993

KVINDER I MUSIK

Sekretariat og arkiv:

Det kgl. danske Musikkonservatorium, Biblioteket
Niels Brocks Gade 1, 1574 København V
33 12 42 74

Bestyrelse:

Birgitte Alsted
Bagerstræde 3, 4. tv.
1617 København V
31 23 09 06

Tove Krag (arkivar)
Frederiksberg Bredegade 1 B, 4. th.
2000 Frederiksberg
38 88 24 20

Jette Nicolaisen
Nørre Søgade 15 A, 4. tv.
1370 København K
33 13 46 84

Diana Skovgaard
Weysesgade 7
2100 København Ø
31 29 02 59

Marie Wärme Otterstrøm
(kasserer)
Edvard Falcks Gade 5, 3. th.
1569 København V
33 15 14 56

**Medlemsskab (incl.
abonnement på bladet,
Kvinder i Musik):**
150 kr. årligt.

**Abonnement (kun
institutioner):**
125 kr. årligt.
Pris i løssalg: 40 kr.

Gironummer:

8 03 15 25
Edvard Falcks Gade 5, 3. th.
1569 København V

Bladets redaktion:

Inge Bruland (ansvarshavende)
Jette Nicolaisen
Diana Skovgaard
Layout:
Jette Nicolaisen
Diana Skovgaard

Indlæg til bladet sendes til:

Inge Bruland
Musikvidenskabeligt Institut
Klerkegade 2
1308 København K

ISSN 0907-7625

Werks Offset · Tlf. 86 19 11 39